

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה בתיק מזג 5812: מגדל אחזקות וניהול סוכנויות בע"מ

שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ

בהתאם לסעיף 20 (ב) לחוק ההגבלים העסקיים התשמ"ח 1988 (להלן - "החוק"), אני מודיע על הסכמתי בתנאים, כמפורט בסיפא להחלטתי, לאישור המיזוג בין החברות כמפורט להלן¹:

מספר התיק	שמות החברות המתמזגות
מזג 5812	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות בע"מ שחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ

¹ אישור זה לבקשת המיזוג, ניתן על-פי הנתונים שהוגשו לממונה ואין בו משום מתן הכשר או אישור, מבחינת דיני ההגבלים העסקיים, לכל פעולה אחרת זולת ביצוע המיזוג לבדו, על-פי הבקשה כאמור. כמו כן, אין באישור זה משום מתן אישור או הכשר לכל מיזוג קודם שבוצע - אם בוצע - בין צד למיזוג זה לבין צד שלישי, ללא אישור כדון, ואין בו כדי למנוע מהממונה לנקוט בכל הליך כנגד צד כאמור, על פי החוק.

האישור ניתן על בסיס ההנחה כי הצדדים למיזוג הביאו לידיעת רשות ההגבלים העסקיים את הנתונים הנכונים והמלאים הקשורים בעסקת המיזוג, הן במישרין והן בעקיפין, לרבות כל המידע בדבר ההסדרים הקיימים בין הצדדים למיזוג, גופים השולטים במי מהם, גופים בשליטת מי מהם או כל גוף קשור אחר, או בין מי מאלה לבין גופים בתחרות עם צד למיזוג או גוף אחר כאמור.

כל הבנה, מצג, או הסכמה, בכתב או בעל-פה, בין הצדדים לבין הממונה, שקדמו למתן אישור זה - בטלים, והאמור באישור זה ממצה את כל אשר הוסכם, ככל שהוסכם, בקשר למתן האישור; הכל - למעט הסכמה של צד או של צדדים למיזוג לתנאים שנקבעו, אשר תעמוד בתוקפה גם לאחר אישור המיזוג. תוקף האישור לתקופה של עד שנה או עד להשלמת ביצוע העסקה, לפי המוקדם. אין באישור זה משום היתר או מתן פטור לכל כבילה שבהסכם המיזוג, ואין בו היתר להפעלת כל אופציה או זכות דומה נוספת, אף אם מי מאלה כלולות בהסכם המיזוג, זולת ככל שצוין במפורש באישור. החברות המתמזגות, כל אדם העלול להיפגע מן המיזוג, איגוד עסקי או ארגון צרכנים רשאים להגיש ערר על החלטה זו תוך 30 ימים מיום שהודעה על ההחלטה פורסמה בשני עתונים יומיים. הגשת ערר על עצם ההחלטה או הגשת ערר על תנאי מתנאיה משמעה שבית הדין רשאי לאשר את החלטת הממונה, לבטלה או לשנותה.

רח' כנפי נשרים 22, ת.ד. 34281 ירושלים 91341 טלפון: (02)6556111 פקס: (02)6515330

כתובתנו באינטרנט: www.antitrust.gov.il

302900 /5812

רשות ההגבלים העסקיים

2

במסגרת מיזוג זה, רוכשת קבוצת מגדל, אחת מקבוצות הביטוח הגדולות בישראל, את השליטה בשחם סוכנויות ביטוח (1977) בע"מ (להלן: "שחם"), אחת מסוכנויות הביטוח הגדולות בענף ביטוח החיים. שחם נרכשת על ידי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות בע"מ, חברת בת של מגדל חברה לביטוח בע"מ, בבעלות מלאה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "מגדל"). מיזוג זה, במצטבר למהלכים קודמים של מגדל וקבוצות ביטוח אחרות ברכישת סוכנויות ביטוח, העלה חששות תחרותיים אשר דרשו בדיקה קפדנית.

עיקרם של חששות אלה: השתלטות קבוצות הביטוח הגדולות על חלק מהותי מערוצי ההפצה (סוכנויות הביטוח) והחשש להטיית לקוחות בסוכנויות בבעלות קבוצת ביטוח, לאור יחסי האמון המיוחדים בין לקוח לסוכן וציפיית הלקוח כי יקבל מהסוכן את הייעוץ המתאים ביותר לצרכיו ולטובתו.

החשש התחרותי אשר נבחן במהלך בדיקת המיזוג מוקד במיוחד בתחום ניהול ההסדרים. "מנהל הסדר" הינו מושג שתוכנו המדויק משתנה ממקרה למקרה, אך באופן כללי ניתן לומר כי עסקינן בסוכן ביטוח אשר מייצע למעסיק בהרכבת ביטוח פנסיוני מתאים לעובדיו (אופן חלוקת הפרשות העובד והמעסיק בין אפיקי החסכון והביטוח השונים), מסייע בבחירת ספקי הביטוח הפנסיוני לעובדים, מפצל את ההפרשות הכספיות של המעסיק והעובד בין הספקים השונים, ומבצע בקרה על תקינות התשלומים והצבירות.

בשל המרכיב הייעוצי של ניהול ההסדרים, ובהתחשב בכך שמנהלי ההסדרים משפיעים על בחירת ביטוח החיים של עובדים רבים, ברורה חשיבותם התחרותית של גורמים עצמאיים, שאינם קשורים במבטח זה או אחר, ואשר הייעוץ על ידם יהא אובייקטיבי.

בפועל, מעסיקים גדולים נוטים לפנות למספר מצומצם של מנהלי הסדרים, בעלי מוניטין בתחום, ובעלי יכולות טכניות בפיצול הכספים. ככלל, ככל שהמעסיק קטן יותר כך הנטייה היא לפנות למנהל הסדרים מתוך רשימה רחבה יותר.

כיום קיימת רשימה מצומצמת ביותר של מנהלי הסדרים מובילים שאינם קשורים בקשרי בעלות בחברת ביטוח כלשהי. לכן, נבחנה השאלה האם שחם הינה מתחרה בעלת חשיבות מיוחדת בתחום זה של ניהול הסדרים.

בפועל נמצא כי מעמדה של שחם בתחום ניהול ההסדרים, באספקלריית נוכחותה התחרותית עד כה בתחום זה, אינו מצדיק את התנגדותי למיזוג זה.

הממצאים בהקשר זה, במצטבר, ממצאים אשר יפורטו בהמשך באופן חלקי, הובילו אותי למסקנה כי שחם אינה, כיום, בעלת מאפיינים אשר הופכים אותה לשחקן משמעותי יותר מאחרים בניהול ההסדרים. שחם הינה, אמנם, סוכנות גדולה, דבר שנראה כי מקנה לה יתרון בתחום, ואולם, היא אינה נתפסת, בשלב זה, כשחקן מוביל או בעל יכולת תחרותית משמעותית

רשות ההגבלים העסקיים

3

בתחום ניהול ההסדרים, לא במימד המוניטין בתחום זה ולא מבחינת היכולות הטכניות שברשותה. נראה כי אחד הגורמים לכך הוא אופן ניהולה המיוחד של שחם, כבית סוכנים. בנוסף, מגדל מחזיקה כבר כיום ב-40% ממניותיה של שחם, ולכן נראה כי אין עסקינן בגורם עצמאי לחלוטין. שיקול אחרון זה אינו שיקול העומד בפני עצמו, אלא אך מוסיף על מכלול השיקולים בהקשר זה.

מסקנתי היתה, לאחר הבדיקה שנערכה, ובשים לב לחשיבות המיוחדת, שתפורט להלן, בשמירת עצמאותם של עיקר סוכנויות הביטוח העצמאיות, כי לו היה עומד על הפרק מיזוג בו רוכשת קבוצת ביטוח מן הגדולות בענף סוכנות ביטוח עצמאית בעלת מעמד משמעותי בתחום הייעוץ הפנסיוני או ניהול ההסדרים – היה עלי להתנגד למיזוג כזה. אולם, כאמור, אין זה המקרה כאן.

חשש נוסף אשר נשקל, כאמור, במסגרת מיזוג זה הינו עצמאותם של ערוצי ההפצה והטייתם של תיקי ביטוח בסוכנויות הנרכשות על ידי חברות ביטוח שונות "לטובת" חברת הביטוח הרוכשת שליטה בסוכנות. תחום הביטוח הינו תחום המאופיין במוצרים מורכבים, כאשר לצרכן אינפורמציה מוגבלת בלבד, בדבר מגוון המוצרים, המחירים ותנאי הפוליסות בשוק. חלק איכותי מרמת התחרות עניינו במידע העומד לרשות הלקוח – המבוטח בפוטנציה. בחלק ניכר ביותר מהמקרים הלקוח הסופי, המבוטח, מצוי בנחיתות משמעותית – הוא אינו מבין את מוצרי הביטוח ואינו מסוגל להשוות בין המוצרים והספקים השונים. לכן, נאלץ המבוטח פעמים רבות להיסמך במידה רבה על המלצתו של סוכן הביטוח הנתפס בעיניו כגורם אובייקטיבי המייעץ לו על פי צרכיו ועל פי טובתו (של הלקוח). סוכן הביטוח מהווה אפוא "עושה שוק" עבור הצרכן.

בהתחשב באמור, תנאי חשוב לקיומה של תחרות אמיתית בין חברות הביטוח, הוא עצמאותם של סוכני הביטוח. סוכן ביטוח עצמאי הינו בעל פוטנציאל לבחור את המוצר הטוב ביותר עבור הלקוח, המבוטח, בלא ניגוד עניינים הנובע מקשרי שליטה עם מבטח זה או אחר. לכן, סוכני ביטוח אשר אינם קשורים בקשרי בעלות בחברות הביטוח הינם גורם בעל פוטנציאל לחולל תחרות בין חברות הביטוח.

אובייקטיביות יחסית זו של סוכני הביטוח הועמדה על מכונה בצורה משופרת ברפורמה שערך לאחרונה אגף הפיקוח על הביטוח ושוק ההון במשרד האוצר, במסגרתה הונהגו כללים למזעור עיוותים בתמריצי סוכן הביטוח להעביר לקוחות לחברות נגד טובתם.

במיזוג זה, כמו גם במספר מיזוגים דומים אחרים אשר הובאו בפנינו בשנים האחרונות, רוכשת חברת ביטוח שליטה בסוכנות ביטוח. משנרכשה השליטה בסוכנות הביטוח, הסיכוי כי אותה סוכנות תייעץ למבוטח באופן אובייקטיבי בין המוצרים והספקים השונים יורד בצורה משמעותית.

רשות ההגבלים העסקיים

4

מן הבדיקה שנערכה עולה כי בשלב זה נראה כי חלקן של הסוכנויות הקשורות בחברות ביטוח מבין כלל סוכנויות וסוכני הביטוח הפעילים אינו משמעותי דיו כדי להצדיק התנגדות למיזוג זה.

עם זאת, מגלה הבדיקה שנערכה כי שיעור סוכנויות הביטוח שרכשה קבוצת מגדל כבר אינו זניח אלא משמעותי. בהקשר זה ועל מנת למנוע הטייה והטעייה, ובהתחשב בחשיבותם המיוחדת של מידע מלא ושקיפות ביחסי המבוטח – סוכן ביטוח, מצאתי לנכון, בהתחשב בכשלי המידע בתחום, להתנות הסכמתי למיזוג זה בתנאי. על פי התנאי, כל סוכנות ביטוח הנשלטת על ידי מגדל תביא את דבר היותה נשלטת על ידי מבטח לידיעת לקוחותיה בפעילותה השוטפת, במסגרת המסמכים שתוציא. תנאי זה נועד למנוע פגיעה בתחרות ובמבוטחים, אשר עשויים לסבור כי פנו לסוכנות אשר תייעץ להם באופן אובייקטיבי בין מוצרי חברות הביטוח השונות.

בנוסף, הטלת תנאי זה על שחם בלבד, מבלי שיוטל תנאי דומה על כל סוכנות אחרת הנשלטת על ידי מגדל, עלול ליצור מצג שלילי באשר ליתר הסוכנויות, מצג אשר עלול לפגוע כשלעצמו בתחרות ובציבור. לכן, מצאתי לנכון להטיל תנאי זה על כלל הסוכנויות הנשלטות על ידי מגדל, אשר נמצא כי היקפן, כאמור, אינו זניח.

בנסיבות האמורות שוכנעתי כי התנאי דרוש לטובת הציבור, בהתחשב, כאמור, בערכו התחרותי הרב של מידע נאות ומלא בתחום זה.

הסכמתי זו מותנית בתנאי כדלקמן:

החל מיום 1 בנובמבר 2005, כל מסמך רשמי או שיווקי של סוכנות, אשר מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ שולטת בה, במישרין או בעקיפין, או בתיק הביטוח אותו היא מנהלת, יבהיר בצורה חד משמעית כי הסוכנות נשלטת על ידי קבוצת מגדל או מהווה חברת בת שלה. ההבהרה כאמור תערך באותיות שגודלן לא יפחת משליש מגודל האותיות במופיע שם הסוכנות הגדול ביותר במסמך, ובסמיכות למופיע זה.

"מסמך רשמי או שיווקי" - כל מסמך הנושא סמליל (לוגו) הסוכנות, כל חשבונית או קבלה שמנפיקה הסוכנות, וכל הצעה למתן שירות או למכירת מוצר לגורם כלשהו.

"שליטה" – כמשמעות מונח זה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"א-2001.

"סוכנות" – סוכנות ביטוח, תאגיד סוכן, בית סוכנים ו/או כל גורם אחר העוסק בעסקי תיווך או ייעוץ בביטוח וכן תיק ביטוח של סוכנות ביטוח או סוכן ביטוח.

רשות ההגבלים העסקיים

5

דרור שטרם

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, א' באייר תשס"ה

10 במאי 2005